

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **L. K.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Jiřice**, se sídlem Ruská cesta 404, Jiřice, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 6. 1. 2020, č. j. 55 A 68/2019 - 53,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce podal ke Krajskému soudu v Praze žalobu, kterou se domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalované. Současně žalobce požádal soud o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce k ochraně svých práv z důvodu své nemajetnosti a složitosti věci. Usnesením ze dne 1. 10. 2019, č. j. 55 A 68/2019 - 16, krajský soud žalobce osvobodil zcela od soudních poplatků, avšak jeho návrh na ustanovení zástupce zamítl.

[2] Podáním ze dne 9. 12. 2019 žalobce požádal soud znovu o ustanovení zástupce k ochraně svých práv, neboť se obával, že žalovaná při zajišťování odesílání a doručování korespondence žalobce zatají odesílanou či doručovanou písemnost, aby zmařila toto řízení, v němž sleduje protichůdný zájem.

[3] Krajský soud v záhlaví uvedeném usnesením odňal žalobci se zpětnou účinností osvobození od soudních poplatků v rozsahu 5 % (výrok I.), vyzval jej k úhradě soudního

poplatku ve výši 100 Kč (výrok II.) a zamítl návrh žalobce na ustanovení zástupce (výrok III.). Krajský soud dospěl k závěru, že žalobce nikdy nesplňoval podmínky pro plné osvobození od soudních poplatků, neboť je mu každý měsíc na účet připisována částka 2 400 Kč. Jsou však splněny podmínky pro částečné osvobození od soudních poplatků, neboť zjištěné skutečnosti svědčí o nelehké finanční situaci žalobce a nedostatku prostředků k úhradě soudního poplatku v plné výši. Při posuzování návrhu na ustanovení zástupce krajský soud dospěl k závěru, že není splněna podmínka nezbytnosti ustanovení zástupce k ochraně práv účastníka řízení. K důvodům žalobcovy žádosti krajský soud uvedl, že obava žalobce z nezákonného maření jeho obrany není ničím podložena. Veškerá podání žalobce v tomto řízení byla soudu řádně doručena, a stejně tak i všechny písemnosti zaslané soudem žalobci mu byly řádně doručeny, což dokládají mj. doručenký, jež jsou opatřeny vlastnoručním podpisem žalobce. Ani z vlastní úřední činnosti není soudu známo, že by ze strany žalované došlo k zatajení či ztrátě korespondence mezi soudem a žalobcem v jakémkoliv z dalších řízení vedených u zdejšího soudu ve věcech žalob podaných žalobcem. Krajský soud tedy pokládá obavu žalobce z účelového maření řízení žalovanou za ryze spekulativní. K tomu dodal, že žalobce řádným způsobem podal žalobu, která obsahuje všechny zákonem stanovené obsahové i formální náležitosti. Žalobce zejména jasně označil zásah žalované, který pokládá za nezákonný, a uvedl, čeho se žalobou domáhá. Z obsahu žaloby je zřejmé, že žalobce ovládá český jazyk, je dostatečně znalý svých procesních práv i právní úpravy rozhodné pro posouzení věci včetně relevantní judikatury, a ani skutečnost, že je ve výkonu trestu odnětí svobody, mu zjevně nebrání v tom, aby se řádným způsobem domáhal ochrany svých práv v řízeních před správními soudy.

II.

[4] Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). V ní namítal, že skutečnost, že se dosud nenaplnily jeho obavy ohledně odesílání a doručování jeho korespondence žalovanou, nevylučuje možnost, že se tak nemůže stát, když je žalovaná současně doručujícím orgánem. Stěžovatel dále poukázal na to, že je osobou ve výkonu trestu odnětí svobody a že tak nemůže činit úkony, k nimž je nutná jeho osobní přítomnost. Nemůže se tak nahlížet do spisu a bez toho se nemůže seznámit s obsahem příloh žalované a ani nemůže žádat o vydání konkrétních výpisů nebo opisů. Stěžovatel nemůže proto v řízení jednat a hájit svá práva v plném rozsahu. Oproti žalované je v řízení znevýhodněn a nemá zajištěno rovné postavení. V takovém případě bylo na místě, aby mu krajský soud ustanovil zástupce. Z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

III.

[5] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odmítla stěžovatelova tvrzení ohledně obavy ze zatajování úřední korespondence. Tato tvrzení nemají žádné opodstatnění, nepřisvědčují jim žádné důkazy a je možné je označit za čistě účelová a spekulativní. Stěžovatel vede vůči žalované velké množství soudních sporů a nikdy v těchto řízeních nebylo shledáno, že by snad neměl obdržet úřední korespondenci, i když je řadu let ve výkonu trestu odnětí svobody a žalovaná mu zajišťuje doručování a předávání

pokračování

korespondence. Žalovaná dále uvedla, stěžovatel nesplňuje zejména druhou podmínku pro ustanovení zástupce, tj. že ustanovení je nezbytně třeba k ochraně jeho práv. Stěžovatel vede celou řadu soudních sporů, v jejichž rámci si osvojil právní znalosti a dovednosti, svá podání je schopen řádně formulovat, dostát obsahovým i formálním podmínkám podání a doplňovat je právními informacemi. Skutečností, že stěžovatel je ve výkonu trestu odnětí svobody, není jeho procesní způsobilost formálně ani fakticky omezena. Žalovaná proto zastává názor, že neustanovením zástupce stěžovateli nebylo porušeno jeho základní právo na přístup k soudu a zásada rovnosti účastníků, neboť je patrné, že stěžovatel je schopen sám vymáhat ochranu svého práva a neustanovením zástupce nebude fakticky nikterak dotčen. Žalovaná proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

IV.

[6] Nejvyšší správní soud na úvod konstatuje, že nepožadoval zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, jelikož povinnost zaplatit poplatek má stěžovatel jen tehdy, směřuje-li jeho kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, bod 27, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS). Jelikož stěžovatel brojí proti procesnímu rozhodnutí, kterým se nekončí řízení, právní povinnost zaplatit soudní poplatek za kasační stížnost v tomto řízení o kasační stížnosti nemá. V nyní souzené věci se ze stejných důvodů neuplatní ani § 105 odst. 2 s. ř. s. o povinném zastoupení advokátem (viz shora zmiňované usnesení rozšířeného senátu, konkrétně jeho bod 29). Nejvyšší správní soud proto stěžovatele nevyzýval k doložení povinného zastoupení advokátem, jelikož ani tuto právní povinnost stěžovatel v tomto řízení o kasační stížnosti nemá.

[7] Nejvyšší správní soud poté posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Podstatou projednávané věci je otázka, zda stěžovatel nezbytně potřebuje k hájení svých práv zástupce, tedy splnění druhé z podmínek pro ustanovení zástupce, jehož odměnu hradí stát, podle § 35 odst. 10 s. ř. s.

[10] Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje se závěrem krajského soudu, podle kterého stěžovatelova žaloba jednoznačně prokazuje, že je schopen svá práva hájit sám. Žaloba obsahuje veškeré zákonem vyžadované náležitosti, je podrobně odůvodněna, včetně odkazů na příslušnou právní úpravu. Nelze také přehlédnout, že stěžovatel v minulosti opakovaně prokázal schopnost hájit svá práva sám. K těmto závěrům Nejvyšší správní soud již dospěl např. v rozsudcích ze dne 12. 10. 2016, č. j. 1 As 256/2016 - 13, ze dne 22. 11. 2017, č. j. 2 As 346/2017 - 13, nebo ze dne 9. 11. 2017, č. j. 4 As 204/2017 - 23.

[11] Stěžovatel v kasační stížnosti namítal, že existuje obava, že mu žalovaná jakožto doručující orgán a současně druhá strana sporu bude zdržovat úřední korespondenci.

Nejvyšší správní soud považuje tuto námitku za nepodloženou a spekulativní. Žalovaná je organizační složkou státu a správním orgánem, musí proto postupovat v souladu se zákonem (§ 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů), a to platí i pro doručování jakékoliv korespondence stěžovateli. Přestože stěžovatel vede s žalovanou desítky soudních sporů, nebyl nezákonný postup při doručování písemností stěžovateli či odesílání jeho písemností v žádném z těchto řízení prokázán. Ostatně sám stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že se tak dosud nestalo a poukazuje toliko na čistě hypotetickou možnost, že by se tak stát mohlo.

[12] Pokud jde o tvrzení stěžovatele, které bylo poprvé uplatněno až v kasační stížnosti, že dalším důvodem pro ustanovení zástupce je skutečnost, že jako osoba omezená na svobodě nemůže nahlížet do spisu a pořizovat si s něj výpisy a opisy, zdejší soud uvádí následující. Stěžovateli jako účastníkovi soudního řízení jsou krajským soudem zasílána veškerá relevantní podání protistrany učiněná v rámci soudního řízení.

[13] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud posoudil existenci podmínek pro ustanovení zástupce správně; ze shora uvedených důvodů proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[14] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. března 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu